

REDACȚIA

Arad, Dealul Ferenec-utca nr. 30.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor
pe 1/2 an 10 "
pe 1/4 an 5 "
pe o lună 2 "

Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Ferenec-utca nr. 30.

INSERȚIUNILE:

de un sir garmond: prin a
data 14 bani; a doua ori a
12 bani; a treia oară " b
de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisorile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Rectorul din Cluj.

Magnificul rector din Cluj a vrut să treacă și el la nemurire. A dat deci un ordin, pe care sufletele copleșite de sovinișmul intolerant îl primesc cu însuflețire. Eată un rector magnific care-și înțelege misiunea, eată un pionier zdravăn al — maghiarizării. Ce alăta cu preocupările intelectuale, știință, morală! Soviniștilor nu asta le trebuie ci — 30 milioane Unguri. Eiar aceștia trebuie făcuți cu sila, că altfel nu se poate.

Ordinul de amenințare cu disciplinarea la adresa nemaghiarilor carti ar vorbi în limba maternă la masa studenților vrea să fie și el o zală în șirul lung de încercări d'a se face Unguri până și din petri.

Cât despre motivarea acestui ordin, este un cinism revoltător. . .

Cine crede anume, că »magnificul« de aceea vrea să-l oprească pe Români și pe Sași să vorbească limba maternă, ca în felul acesta să-l ajute a face examenele mai cu înlesnire? . . . Ar fi observat adică, d-sa și colegii săi întru sovinișm, că tinerii nemaghiari nu arată, la examene, destulă dexteritate în limba maghiară. . . . Si milos și bun, cum este, rectorul vrea să le ajute tinerilor — oprește să mai vorbească limba maternă, ca să vorbească numai ungurește, ca atunci examenele vor merge strună. . . . Dar, meții Unguri numai ungurește vorbesc, și slavă Domnului, cad cu grămada la examene, pe când despre Români rocnosc și Ungurii, că sunt studenții cei mai silitori. Rectorul făcea deci mai bine dacă da un ordin prin care să stavilească jocul de cărți, cheful și spiritul de disordine ce bântue nobila tinerime maghiară: pe Români și Sași să-l lase în pace, că-și ved ei de carte.

Și mai revoltător e, că ordinul vrea să-l pună în practică p'un teren unde mai puțin se potrivește: la masa studenților. Sunt adică amenințați cu disciplinarea și cu lipsirea de favorul acestei mese studenții carti vor vorbi la masă și în localul acestei instituțiuni filantropice.

Frumoasă filantropie: Vă ajut — zice Rectorul — să ajungeți la au prânz mai tefin, dar să vorbiți numai ungurește!

Scopul ordinului, fără îndoială, este să slăbească în studențimea noastră sentimentul național, ca doar-doar va face mai puțină rezistență față de maghiarizarea pe toate căile și cu ori ce mijloace. . . . Ori ca vrea s-o scoată dela instituțiul filantropic, rezonând așa fel: noi ajutam pe cel serac, dar numai dacă în schimbul unei supe calde e dispus să se răcească față de limba lui maternă și să se încălzească pentru a noastră! . . .

Ori cum ar fi, e blamabil și rușinos.

Eiar trist nu e faptul că s'a găsit un asemenea rector, ci că între toți Ungurii nu se găsește unul singur, care să aibă cel puțin o slabă rezervă față d'acest ordin, ci aplaudă toți în cor ear presa îl ridică în slavă pe »Apáthy profesor, rectorul cu mare știință a universității din Cluj«, zicând (vezi »Füg-

getten M.« dela (27 c.) că acest ordin a fost dictat de »caldura sufletului său de aur maghiar«, că ordinul e ținut »într'un ton iubitor de părinte și e în interesul bine priceput al tinerilor nemaghiari! . . .

Tinerii aceștia ar putea să zică însă și ei: Alăta bine să Vă dea D-zău și Voae! . . .

De altminteri dela Cluj, metropola sovinișmului și a Kulturgetului care cheltuește sute de mii pentru maghiarizarea celor slabi de ângeri, dela consiliul profesoral ilustrat prin Moldovău Gergely, la ce să te și aștepti?

Cu o rușine mai mult ori mai puțin, în Cluj nu numără.

Tinerii români sunt însă datori să remonstreze în contra acestui ordin și în cazul cel mai rău să nu mai calce pragul pe la așa zisa »mensa academica.«

Pentru o farfurie de — linte nici un Român să nu renunțe la cel mai sfânt drept și cea mai mare datorie a sa: a vorbi românește! Ori unde și ori când, fie chiar numai două împreună.

Logică ciudată. Reproducând articolul nostru privitor la strângerea rindurilor, »Conservatorul« din București scrie: »Românii din Transilvania se redeșteaptă — spre marele necaz al d-lui Sturdza, ciocul chestiunei naționale«.

Dar parcă până acum ziarul conservator zicea că noi suntem »slugile lui Sturdza«. Acum din două una: ori suntem și atunci facem ce zice stăpânul, ori nu suntem și atunci d'atâta vreme și nouă și d-lui Sturdza conservatorii ni-au făcut o mare nedreptate.

De altfel noi chiar erî am reproduc din »Acfuncea« articolul în care se dovedește cu fapte că ciocul sunt cei dela Sibiu, pe cari presa conservatoare atâta vreme i-a prezentat ca pe salvatorii neamului, iar noi eram »trădătorii«.

Tineri bravi. Erî s'au prezentat la redacția noastră 6 tineri români din comuna Cuveșdi. Ei ni-au adus la cunoștință că vor să între de bunăvoie în armata împărătească. Nu aveau însă în regulă toate actele și astfel li-am dat deslușire, pe care o mai repetăm și pentru alții, la acest loc: trebuie carte de botez, învoirea părinților și autentificarea antistiei comunale, cu care vor merge apoi la pretură, să dea si ea învoirea.

Tinerii ne au comunitat că pretutindeni feciorii români sunt gata să între de bunăvoie sub steagul M. Sale, după cum ne învață domnul nostru.

„Néptörszek.“ Sub acest titlu a apărut la T. St. Martin o broșură de 12 pagini, care în legătură cu ordinul de zi al M. Sale se ocupă de întreaga politică ungurească, arătând greșelile ce au comis Ungurii alât la 1848 cât și d'atunci incoact și combatând cu energie indeosebi politica de maghiarizare prin care și-au instrăinat naționalitățile. Arată d'asemenea greșeala politicei austriace, care după 1849 în loc să întărească naționalitățile, a forțat limba germană.

Broșura este scrisă — desigur — d'un Slovac cunoscător al chestiei naționale; e ținută în ton demn, dar și aspru, însă drept, la adresa guvernărilor nostri.

Naționalitățile și „mâna Vienii“.

Sub titlu de mai sus »Hažánk« (dela 27 c.) scrie: »mâna Vienii« se simte că a fost întinsă spre naționalitățile din Ardeal și e orb cine nu vede arangiarea uniformă a muicilor de sobor! . . .

Indemnul către tinerime din ziarul nostru și d'n cele săsești numitul ziar îl ia adică drept urmare a legăturii noastre (bine ar fi s'o avem!) cu ministrul comun de războiu Pitreich, și pe această temă, după ce drept doradă reproduce articolul prin care »Tribuna Poporului« îndemna pe flăcăii români să între la oștire, scrie violent în contra noastră.

Intre altele zice:

»Intrebarea acum este numai aceea: în a cut nume făgăduiește ziarul valah toate acele bunătăți multe flăcăilor valahi carti s'ar înrola de bunăvoie? Nu e așa, că apare ca și când acest apel ar fi inspirat din cercuri oficioase? Atât aceasta cât și modul cum scrie numitul ziar despre incidentul Barabás sună ca și când numirea d-lui Russu Șirianu de consilier de Curte ar fi în ajun de a se face. Expectațiunile lui Barabás și noi li-am osândit dar bizantinismul cum ziarul valah — care consecuent și într'una indeosebi cultul regelui valah și al regelui valah îl propaga — îndrăznește să trateze dinasticismul încercat de șecol al nației maghiare și perfidia cu care ne tratează, ne deșteaptă în suflet o greață deosebită. Ear în Viena sunt cercuri — așa zise »competente« — carti se bucură de ceea-ce fac Valahii! . . .

De sigur. Și așa credem, că mai ales bucuria asta a Vienii îi doare pe Ungari. Căci ori cât de puțin diplomați ar fi șovinisti, un lucru îl înțeleg și ei: cât de mult s'ar presiona asupra Vienii dacă naționalitățile s'ar declara și ele pentru concesiile naționale maghiare. Tot așa simt cât de mult glasul nostru trage în cumpănă când vorba e de susținerea așezămintelor militare împotriva cărora Ungurii duc toți campanie înverșunată.

N'avem însă ce să le facem: ei au creat situația asta și consecuența tot ei s'o poarte.

Anchetă școlară.

Congresul național bisericesc din 1900 a delegat o anchetă pentru elaborarea planurilor de învățământ viitoare pentru institutele noastre teologice, pedagogice și școlile populare din întreaga mitropolia. Delegații au fost convocați la Sibiu, — more patrio — acum în preajma congresului. Mercuri s'a și întrunit delegații și anume: Dr. Euseb Roșca, direct. semin. din Sibiu, Dr. Stroia protopop din Seliște în reprezentanța archidiecesei; Dr. Iosif Olar, direct. pedagog. teol. Caransebeș; Patriciu Drăgălina direct. preparandiei din Caransebeș, învățătorul Ioan Marcu învățătorul pensionat din Bogșa română, în reprezentanța diecesei Caransebeș; Roman Giorogariu directorul semin. Arad, Dr. Petru Pipos profesor preparandial în Arad și Iuliu Groșorean învățător în Galsa în reprezentanța diecesei Arad; carti împărțiți în 3 secțiuni au lucrat din greu 4 zile la cele 3 planuri pe cari le-au și înaintat pe calea consistențului mitropolitan la congres.

În sfârșit doară, doară vom ajunge odată la mult dorita unitate în învățământ.

Reprezentanții școlii române au fost simpatic primiți de către înalt Preasfântul Mitropolit Ioan Meșianu, carele și-a expus și vederile sale pedagogice încurajătoare pentru lucrările comisiei.

Criza ministerială.

În conferența ce s'a ținut eri la clubul liberal nu s'a luat nici o decizie definitivă, după cum nu se știa nici cine va face parte din noul guvern. S'a ales doar o comisie de nouă membri: contele Apponyi, contele Andrássy Gyula, contele Tisza, Hieronymi, Bolgár, Széll, Iosipovich, Hódossy și Munich, cure să redacteze un fel de memoriu privitor la credințele partidului în chestiile la ordinea zilei.

Conferența de azi.

Azi liberalii vor ține ear conferența în care se crede că se vor lua decisiile ori cel puțin se va discuta asupra principiilor ce vor fi formulate în proiectul redactat de comisia aleasă eri.

Hederváry la M. Sa.

Luni nainte de ameazi primul-ministru Khuen a fost primit în audiență mai lungă de M. Sa. Mercuri se va duce ear la Viena. Se crede că va duce cu sine atât lista noului guvern cât și formulate gata păreriile partidului liberal în afacerea concesiilor militare.

Kossuth pentru moderațiune.

Face senzație mare articolul de Duminecă scris de Kossuth în »Egyetértés.« Întrînsul șeful se plânge că soldații nu-l ascultă nici pe el nici pe bătrânii încercați și încărungați în lupte, ci pornesc de capul lor, săvârșind lucruri nesocotite. El întotdeauna a fost pentru moderațiune și de câte-ori nu l'au ascultat, lucrurile au ieșit rău. Asta îl pune în imposibilitate de a răspunde pentru cele-ce săvârșește partidul.

Cu alte cuvinte, pe orizontul partidului Kossuthist ear se arată criză — presidială, căci semne ca grosul partidului — Zoltan — să se cuminească, nu sunt.

Polónyi contra lui Apponyi

În conferența de eri a partidului kossuthist Polónyi (care mai zilele trecute își exprimase adorațiunea pentru Apponyi) a atacat cu vehemență pe Apponyi, numindu-l fătarnic, parțial și câte de toate, pentru-că în ședința din urmă a Dietei departe de a-l fi apărat pe kossuthiști, ci din contra i-a îndrumat la ordine și i-a lăsat pradă teroarea guvernamentalilor.

Vai de Apponyi!

Din cetatea Aradului.

Duminecă s'au întâmplat lucruri însemnate în cetatea Aradului. Dl colonel Dittrich, care în absența d-lui colonel Wachsmann are acum conducerea regimentului 33 infanterie, a adunat soldații la un loc și li-a ținut o caldă cuvântare asupra situației armatei, arătând de ce au fost reținuți până la anul nou soldații carti au servit deja trei ani. I-a invitat să suporte aceași greutate cu bărbăție și curaj, cum se cuvine unor soldați și să se gândească în totdeauna cu sfîntenie la jurământul ce au depus când au intrat în oștirea M. Sale. Li-a făcut d'asemenea cunoscut că în schimbul acestui adaos de serviciu li se vor ierta două manevre.

În cuvinte înțelepte a căutat să-i convingă că este în interesul soldaților

de a nu se amesteca în agitațiunile politice civile, ci să respecte până în capăt legile și regulamentele, ținându-se departe de presiunea agitatorilor de meserie.

Soldatii au ascultat cu drag cuvintele superiorului lor, un oficer ale cărui sentimente părintești și bunătate pentru factori este îndeobște cunoscută.

Bartha contra lui Barabás.

Cât e de dușman Vienei, Bartha totuși simte nevoia să desaprrobe pe tovarășul său întru șovinism exagerat, pe Barabás care a insultat coroana.

Astfel în numărul dela 27 Septembrie scrie:

„Nici aceea să nu uităm, că în Dieta Barabás a rămas izolat. În contra atacurilor violente nu l'a apărut nimeni. Întreruperea lui a fost socotită de toți ca fără rost, din punct de vedere tactic, și bădarană ca fond. Nimeni n'a dificultat când presidentul Dietei nemulțumindu-se cu simpla provocare la ordine, a propus și admoniare în proces verbal”.

Ceea-ce, bine înțeles, nu-l va împiedeca pe Bartha ca mâine să strige alături de Barabás cel blamat de Dieta întreagă.

Din Reichsrathul austriac.

În ședința de ieri a Casei Seniorilor a venit în discuție chestia militară. Principii Alfred Lichtenstein și Auersperg au tinut vorbiri entusiaste pentru unitatea armatei și în contra tendințelor unilaterale maghiare.

În Reichsrath Bianchini a interpellat în chestia tulburarilor din Croația. A atacat cu vehemență activitatea fostului ban Khuen, zicând între altele că dînsul «a folosit armata comună drept mijloc pentru a brutaliza pe Croații luați la goană de Ungurii sălbatici».

Adunare socialistă în Roșia.

Seria șarlataniilor se continuă negenat și sub scutul legii. Iar noi stăm cu bratele în sîn.

Poporul, neorientat în ale politicii mari, poporul care nu știe decât de sarcinile ce le supoartă zilnic, e lăsat pradă ademenirilor străinilor cari, profitând de situație și de neorientarea dînsului, îl gâdălesc acolo unde-i place, și-l câștigă încrederea.

În același timp fruntașii nostri mai stau pe gânduri și nu ceacă a paraliza acțiunea șarlatanilor, cari n'au din ce trăi decât din această meserie proastă și urgentă a ademenirii și stau fruntașii pe gânduri încă și atunci, când autoritatea natu-

ralilor conducători ai poporului — cler și învățatorime — e subminată deja și mereu continuă a fi redusă la zero.

Oare, când ne vom estinde mai departe decât la apelul strănerii rindurilor? Căci nu șarlatanii socialiști, ci fruntașii nostri au dreptul la încrederea poporului, și mai pe sus de toate sfânta datorință de a lumina poporul, și a-l tinde balsamul vindecării în situația grea a zilelor prin cari trecem.

Ceea ce socialistului îi e permis de ce nu ne-ar fi permis și nouă?

Ce pas au întreprins, ori sunt deciziți a întreprinde în viitor, fruntașii nostri întru paralisarea curentului socialist în jurul poporului nostru.

Aceasta întrebare o punem noi cei ce privim, nu din distanță, ci în realitate asalturile socialiștilor asupra părăsitului nostru popor, — și o punea în numele interesului aceluia popor, care totdeauna, în situații critice, în mod mișelesc a fost exploatat de străini?

Să nu fie însă odată totul prea târziu, Sa înregistrez însă fapte.

Comuna Roșia (din Bihor) a avut în mai multe rânduri tristul onor de a figura în coloanele prețuitului d-voastră ziar, ca ceva ce dă crezământ apucăturilor șarlatanești ale kossuthiștilor și socialiștilor, din comună pacinică ce era mai înainte.

Ea atrage atențiunea aceasta șarlatanii politici în virtutea populației de peste 2500 suflete și de peste 250 voturi disponibile pentru alegerile de deputați dietali.

Afară d'aceea, își vor fi zis apostolii vicieșugului: E un punct strategic bun, de unde pot ataca și alte comune din jur.

Din comună pacinică și religioasă, azi ea e cuibul viitoarelor disordni și a lipsii de respect către cele sfinte. Cangrena această zilnic se și estinde în comunele din jur, și se va estinde sub scutul încuviințării adunărilor de această natură din partea organelor administrative.

Astfel s'a dat din partea preturei din Beiuș încuviințarea sub nr. 2283/1903. — Orator la aceea ocaziune a fost un anumit Pál Lörincz, după unii lucrator la o moară din Oradea-mare, după alții lucrator cu tînchea. A voit să dosvoalte programul socialismului, nu însă fără injurii și apucături perverse, ca d. es. lipsa cunoștințelor de carte atribuind-o guvernului și „popilor”, și militând pentru statificarea școalelor; în acest fel și-a ținut vorbirea, și nu fără a pune în prospect libertatea de a cultiva tutun și a ferbe rachiu fără taxe către stat. Și apoi asta, se înțelege de sine, avea să fie un fel de captatio benevolentiae ori mai mult chiar: unghia credului popor.

Și nu înzădar. Trebuia gădălit poporul, dat patimel beției până la încorigibilitate chiar și în fața celor mai stăruitoare sfaturi părintești.

Iar că poporul a fost atins în aceea parte a sufletului unde-i mai place și e mai slab, dovadă și pactința cu care a ascultat vorbirea de peste o oară a tristei celebrități de înfașare de „nyápicz”, ce s'ar zice pe românește năpărlit, de și festiul orator a vorbit într-o limbă pocită românească vorbind fără medușe și insu-

fluențe, întimpinând și ironice întreruperi ca „jjan 48”.

Nu Paș îi învrednicit de altfel d'at serie nici numele, de după forța morală și intelectuală cu care s'a prezentat în mijlocul poporului setos de sfaturi și de orientare din partea competentă în situația critică de azi. Am atins lucrul însă din alt motiv:

Cu cât dor și drag ar asculta acest popor pe aceea, cari în virtutea legăturilor de sânge și de lege românească sunt chemați, datorii chiar, a aprinde facția cunoștințelor de sine a poporului și a rîtorului lui! Iar rezultatele ar fi mai sigure și mai durabile, căci stimulul nostru de muncă ar fi sincerul dor de a savirși un bine poporului, și nu gheșetăria pe pelea acestuia; posibilitatea pentru acele rezultate ni-ar fi data apoi și prin darul limbii, în care încadrând durerile și nădejile lui, i-am intra la inima.

Să speram însă, că factorii chemați nu vor sta cu mâinile în sîn până la ceasul al doispezecelea!

Alcun totul poate fi întârziat, — iar atunci să nu se arunce rîna în cărucă conducătorilor imediați ai poporului, cari de sus așteaptă signalul și direcția de luptă!

Ma! ales că e vorba a strivi din mijlocul nostru un rîu care, relativ e numai în fașe.

TOT PENTRU „REVAȘUL”.

Față de scrisese „Revașului”, eu n'am multe de zis. Când am scris articolul cu pricina, am luat toată răspunderea. Nu m'am ascuns după spatele unui nenorocit „Strohman”, ca la urmă acesta să flămânzească pătimind temnița pentru cele ce am scris! Nu m'a lăsat inima. Am luat răspunderea și m'am apărut atât de „blând”, încât președintele m'a îndrumat de două-ori la ordine!

Cu capul de părete n'am dat. Când am văzut că cel-ce paradează cu titlul de „conducător”, i, au căzut în pacatul de și-au luat diurnă întreită, pânea dela gura celor ce sufer de factor pentru cauză, pânea celor întemnițați, mi-a trecut pofta de a-mi forța cu voia o pedeapsă ce poate fi dată până la 2 ani și anume de temnița ordinară, ca să flămânzesc în temnița, car domniț să ridă de mine!

Di „director” dela „Revașul” nu-i competent să judece.

Domnia Sa n'a ieșit nici un moment de după spatele lui Baltes, care acum, după-ce a suferit mulți ani temnița ordinară, pentru — domniț cari trageau leata, etc., flămânzește din Maiu deja, încât procurorul Csipkés voia să pornească el colectă pentru adevăratul, bolnavul martir. Di Director dela „Revașul în reverendisima D-sale

grije pentru „șefurile” naționale, plătit-a oare costul pe o lună cel puțin pentru „Strohmanul” D-sale?

Cu capul de părete n'am dat și nu voi da, până când recunoștința românească se manifestă în a ride de cel idealist!...

Dar pentru fapta mea am curajul să răspund însuși, demn, deși nu provocator. Mai demn decât atacul doșii din „Răvașul”.

„Libertatea” E. V. Moldovan.

Evenimentele din Serbia.

Belgrad, 26 Sept.

La formarea cabinetului sunt multe greutăți, fiind-că nu se poate stabili înțelegerea nici pe lângă intervenirea regelui. Radicalii independenți pretind retragerea lui Pașici din politică, car radicalii moderați nu vor să-și jertfească șeful. Lyubomir Jivcovic, șeful radicalilor independenți, nu vrea să primească portoliu. Luni va sosi la Belgrad din Constantinopol ambasadorul de acolo, Sava Gruici, poate el va reuși să formeze cabinetul. Regele a primit azi pe politicianii Svetozar Staneovic și Andrei Nicolici, a cauzat mare bucurie în Belgrad telegrama lui Gruici trimisă din Stambul la ministerul de externe, prin care face cunoscut că sultanul a dat o iradea, prin care recunoaște pe serbii din Turcia ca naționalitate serbă.

Tribunalul militar azi a continuat pertractarea procesului ofițerilor din Niș. Capitanul Novacovic în vorbirea de apărare, care a durat mai multe ore, a accentuat că nu interese personale, și nici motive joșnice l-au condus la conspirație, ci numai amorul de patrie. Chiar dacă ar împina pie-deci, va rămânea credincios principiilor, va lupta nu numai cu conspiratorii, ci cu toată lumea; să provoacă totodată la serviciul lui corect.

Din cauza lungii vorbiri de apărare a lui Novacovic, pe care a spus-o ca pretecest să-și completeze faziunea, încheerea pertractării și sentința au rămas pe săptămâna viitoare.

Afară de deputatul Velicovic a asasinat și pe deputatul Iovan Filipovic din Slatina. Afară de aceștia au mai asasinat în Dubnimea, pe Lešiadess, furnisor militar, căruia mini-

La încoronare.

De Elliot Murray.

I.

— Trăiască regele! — zise Barbara sculându-se și ridicând poculul.

— Trăiască regele! — repetă tatăl său cu o asemenea însuflețire.

Oaspele lor ședea nemîșcat, aproape speriat. Deși întreg ținutul era în mâinile de fier a lui Cromwell, în taină închinau mulți pentru regele și nici însuflețirea fetelor nu părea neobișnuită. Era însă în vocea ei o încăpăținare ascunsă par'că ar fi dorit să pătrundă părășii acest strigăt, să-l auză și să-l dea de știre guvernatorului, că ei nu e teamă de el.

Sir Anthony, — zise din nou Barbara și privi sever la oaspele lor — la noi e obiceiul să închinăm pentru regele stând în picioare.

Tăcere, Barbara — o întrerupse tatăl său — Anthony e solul regelui și el îl înlocuește. Nu îi plus royaliste que le roi.

D șoara Barbara are dreptate — zise Anthony și se ridică rîzînd. Imi permițezi însă, să dau toastul altă direcție. Durere, în aceste zile n'avam rege și eu golesc poculul întru încoronarea lui!

Pentru încoronare? — zise Barbara uimită. — D-ta ai necesitate de aceasta formalitate pentru-ca să închini întru sănătatea regelui D-Tale?

Așa numitul „rege” e din ramul cel mai rău a royaliștilor. Cunoaște toate

greselile tatălui său, a lui Carol Stuart, dar pentru aceea se interesează puțin de soarta poporului său, de cum vestese despre el înamicii săi.

Soarta poporului? — întrebă Barbara cu mândrie. Ce are a face poporul cu drepturile regelui?

Voiața poporului e dreptul d-zeesc a regilor — răspunde Anthony.

Fata se întoarse impacienta dela el. Fiica lordului Saville avea o adorație pentru regele și nu asculta cu placere, că Anthony Villiers, — pe care l'a văzut înainte cu câțiva ani; — solul împăratului să se exprime astfel în prezența ei.

Barbara — zise lordul Saville, observînd mișcarea necomplasantă a fetei sale — trebuie să te fac atentă, că trimisul împăratului îi compete stîmă ca însuși regelui?

Iubite lord Saville — zise repede Anthony, eu țin numai la drepturi de prietenie.

S'a ridicat dela masă cu o mișcare atât de grațioasă, încât a atras atențiunea fetei. L'a privit un moment cu atențiune. Fața-i părea mai slăbită de cum era când l'a văzut ultima oară și în manieră avea o finețe ce înainte de asta n'o observase la el. Credea însă că aceasta schimbare e efectul aerului dela curte.

Singura rugare ce îi-o cer, — continuă Anthony sărutînd mîna șenei fetei e — să-ți păstrezi loialitatea și în viitor. După atâtea lingusiri făgărnice, imi

cade bine să o auz asta exprimată într-o formă atât de sinceră...

Au rămas mîna în mîna un moment.

Barbara e încă un copil, Sir Anthony zise stăpînul casei, și e crescută la țară. Nu uita te rog aceasta și ia-o drept scuză.

Uită-o mai bine, dacă e posibil — zise Barbara caprițioasă — dacă dar' nu vrei să înveți dela fata dela țară că atunci când închinăm pentru domniț și regele nostru, trebuie să ne ridicăm în picioare.

Barbara, Barbara! — oftă bătrînul lord.

Anthony însă făcu un compliment înaintea fetei.

Dela așa un măiestru și un rege ar învăța cu plăcere.

Destul din glumă, — zise bătrînul cu seriozitate. Timpul e scurt. Dute arata lui Sir Anthony scara secretă, care conduce în galeria cea mare.

El o cunoaște deja, tată! — zise fata rîzînd. — Odată când era copil, Pam închis acolo. — Vai, zise apoi întorcîndu-se spre tîner — cum te-ai speriat D-ta atunci!

Destul, repetă bătrînul — Anthony nu mă e copil să-și aducă aminte de astfel de copilării.

E însă destul de tîner, să n'o uite, de oare-ce pentru asta nu și-a răsunat încă, — zise Anthony, și fata se roși

la față. — Scara secretă însă, mi-s'a șters, cu adevărat mi-s'a șters din memorie...

Așa dar, urmează-mă în numele regelui. Bătrînul lord se uită în urmă cu o privire îngrijată.

De așa fi putut merge el cu ea își zise. Însă maiorul Barlow e în apăsare și eu trebuie să-mi țin locul.

Privi pe fereastră, colo, spre Hooslow unde erau așezate corturile lui Cromwell. Între acestea Barbara conduse pe Anthony în galerie.

Anthony al văzut D-ta spirii scării? întrebă fata zîmbînd și avu-timp până-ce te-am eliberat acolo.

Întreba însă răspunde bătrînul.

Acolo este dar' și spirii?

Dacă e spirit? D-zeu să mă țerească de o memorie ca a d-tale!

Memoria mea numai cipul d-tale, și reține zise tînerul.

Luă cărăși mîna fetei, ea însă se retrăsă repede.

Măcar portretul îl ții mîntu? întrebă.

Esti numai enigmă, iubite, zise tînerul, însă d-ta ești cauza, că lăsa d-ta a d-tale mi a șters orice amă amintire a trecutului din suflet. De ce sa mă gîndesc la tablourile pictate, când pot privi în ochii d-tale?

Credeam că n'ai uitat icoana pe care o numeam „icoana d-tale”

(Va urma). Tradusă de: Idol.

sterul de război îi datoroeste sume enorme.

După cum raportează corespondentul jurnalului „Times” din Belgrad, conspirația din Nis a avut o importanță mult mai serioasă, de cum a sosit la iveală guvernul sârb, căci dintre 1500 de ofițeri, și mai presus de toate nu vor să tolereze terorismul acestora. Ofițerii regicizii conduc nu numai împlinirea oficiilor civile și militare, ci și în mână cheile arsenalelor și ale erariului. De altcun se vede, că nu se mai simt bine. Așa d. e. colonelul *Misic*, care se lauda mereu că el a împușcat întâi asupra regelui Alexandru, în fața corespondentului lui „Times”, a afirmat, că el numai atunci a sosit în conac, când perechia regală era deja moartă.

După cercetările de până acuma s'a crezut, că conspirația din Nis a provocat-o nebagarea de sană a unui ofițer autorizat.

Azi a eșit la iveală, că primul a fost *Henric Weissmann*, șeful poliției secrete din Belgrad care pe calea agenției diplomatice sârbe a fost incunostințat despre conspirație și a făcut arătare la guvern.

Generalul *Magdalovici* a primit er din Postdam dela un ofițer al primului regiment de gardă, o cartă cu următorul cuprins: „Trăiască neînfrântii apărători ai onoarei militare! Jos cu regicizii!”

NOUȚĂȚI.

ARAD, 28 Septembrie n. 1903.

Nuntă mare. Duminică s'a celebrat în *Hateg* cununia d-lui *Dr. Ioan Pap*, adăugat în *Brad*, cu simpaticea domnișoară *Veturia Bontescu*. Deși serbarea a fost numai în cerc restrins familiar ea a luat însă proporții imponente, dat fiind numărul mare al rudeniilor și distincțiunea lor și a celor invitați. Deoarece biserica gr-or. română din *Hateg* chiar acum se repară, cununia s'a făcut în casa familiară a năresel și a fost oficiată de *P. C. Sa Vicarul V. Mangra*. Nuntă au fost dl d-na *Erdélyi*, farmacist în *Befus*, unchiul mirelui și afară de mama și surorile mirelui și de fericita familie *Bontescu* care a ospătat pe invitați, erau de față d-na și dl *Bordea* (*Turda*), d-na și dl *Vlaicu* (*Brașov*) d-na și dl *Dăpșilă* și *Macrea* (*Hunedoara*), familiile *Baciu*, *Popovici*, *Dr. G. Socu*, *Dr. Leo Pascu*, *Tulvan* și *Savu* apoi d-nii *Dr. Aug. Străitar*, *Titu Ghēja*, *Aron Muntean* din *Hateg*, ear dela *Tela* (*Băna*) a fost dl *Virgil Tomici*, amic intim al mult regretatului *Paul Pap*, tatăl mirelui.

La masă au stat 78 persoane și au toastat: *P. C. Sa Vicarul Mangra* pentru tinerii miri, *Arsenie Vlaicu* pentru fericitul părinte, *Candiu David* pentru nuntă, *Dr. Aurel Vlad* pentru amic intim al defunctului părinte al mirelui, d-nii *V. Mangra* și *Virgil Tomici*, *Titu Ghēja* pentru rudeniile miresei, precum s'au rostit și alte toaste.

Petrecerea a început numai după orele 12 (noaptea) când s'a deslegat postul. Jocul Pa deschis trupa de calușeri a harnicilor meseriași cari au ținut să exprime în chipul acesta stima și simpatia lor pentru tinerii miri și distinsa familie *Bontescu*. Libera pereche a plecat luni la *Brad*. Îi urăm viață senină.

Libert! Din Cluj primim știrea că d. *Andrieu Baltes* împlinindu-și pe deapsa de 2 ani și 2 zile, la cât a fost osândit năi în urmă într-un proces al „*Tribunei*”, a fost pus iert în libertate. Mult încercatul martir, după cum ni se scrie, stă slab cu sănătatea ear cu fostii șefi (ort mai bine: cei cari l'au cumpenit să facă ani de temniță) stă și mai rău, deoarece-ce aceștia s'au escelat cu netrimiteră salarului.

Îi dorim sănătate!

Sfirsitul unei legende. Cu câtă bucurie ne vestiseră ziarele maghiare că prințul

Eitel, al doilea fiu al Imperatorului Germaniei, învăță ungrește. Îndrădăver, ar fi fost primul print care s'ar fi pus la încercare grea — limba.

Vine însă acum „*Kölnische Zeitung*” și din isvor *autorizat* desminte această știre, spunând între altele că „prințul imperial își petrec vremea cu lucruri mai practice” de cum este învățarea limbii maghiare.

Desigur că tot așa sta treaba și cu cealaltă știre trâmbitată de presa maghiară: că după pilda prințului *Eitel*, mai mulți aristocrați ar fi învățând și ei ungrește.

În contra guvernului. În ședința de ieri a congregațiunii comitatului *Heves* ordinul ministrului prin care nimicește hotărârile aduse în contra plătitii dării a fost declarat ilegal și cu 101 voturi contra 12 a decis să se dea ordin către toate autoritățile comunale să nu primească darea celor ce ar veni să plătească. D'asemeni s'a hotărât să nu ajute autoritățile militare în asentarea de bună-voe a tinerilor.

Culesul viilor la *Gâlșă* și *Musca*, precum la *Minis*, *Ghioroc* și *Paulis* se va face la 12 Octombrie n.

„Românii din Viena.” Foiletonul cu acest titlu scris de redactorul nostru *Leandru* a fost reprodus de ziarul independent cons. „*Vremea*” și de ziarul liberal — național „*Observatorul*”. Un semn acesta de sigur, de interesul viu ce-l poartă indeosebi frații din regat față de bravii români din Viena.

Furt și spargere. A comis azi noapte un pungaș îndrăzneț în localul redacției noastre. A spart fereastra și intrând în redacție, a forțat saltarea a două mese și un dulap, luând cu sine 10 coroane în bani mărunti (vânzarea de cărți și ziare de peste zi) precum și mărcile postale dintr-o cutie A uitat în redacție ferul cu care a forțat saltarele. Poliția îl caută.

Dramă familiară. O sângeroasă dramă s'a petrecut în *Vieria* trecută în *Satmar*. Părintele și fiul au răsunat onoarea fetei, resp. surorii. *Báth* Sándor, pe când era încă numai simplu diurnist la oficiul de dare, luase în căsătorie fata căpitanului *Lapes Odón*. Vr'o doi ani au trăit la casa căpitanului, care le dăduse cvartir și cost. Apoi îmbunătățindu-se leafa lui *Báth*, tinăra perechie și-a luat locuința proprie. Ginerile însă cerea, că socrul să-l mai ajutoreze și acum. Din pricina asta s'au iscat certuri continue, până pe urmă ne-yasta, ne mai putând suferi tratarea bărbatului ei, se rentoarse la părinți împreună cu două fetițe ale ei, și porți în contra bărbatului ei proces de divorț, cerând să fie judecat și la plățirea întreținerii copiilor. Bărbatul ca să scape, a declarat înaintea tribunalului, că fetițele nu sunt ale lui, căci soția sa n'a fost cinstită. Tatăl și fratele soției lui *Báth*, ambii ofițeri, s'au dus apoi *Vineri* la el și l'au tras la răspundere. *Báth* nu voi să revocă. Ofițerul la asta își traseră sâbiile și-l răniră grav. Medicul n'au nădejde să-l scape.

Producțiune teatrală împreună cu joc în favorul „*Societății pentru fond de teatru român*” se va da *Mercur* în 17/30 Septembrie 1903, sala otelului „*Pomul Verde*” din *Caransebeș*. Program: 1. Declamațiune d-l *Z. Bărsan*. 2. „*Greva Ocnarilor*” de *Fr. Coppee* Persoanele: *Trei Judecători Jean*, ocnariu d-l *Z. Bărsan*. 3. „*Intre patru Ochi*” comedie într-un act de *Fulga* localisată de *E. Mureșan*. Persoanele: *Doctorul Alexandru Manea* d-l *Z. Bărsan*. *Steluța*, soția lui d-na *Ana Petrescu* *Baronul Cornel Petrov* d-l *Traian Ionașiu*. *Veta*, servitoare d-na *Elena Târziu*. *Avram*, servitoriu d-l *C. Bona*. 11. Joc în ordinea de dans: *Romana* și *Hora Nicolintana*.

Teghás Gábor, marele patriot dela *Deva*, directorul realezor, stâlp al culturii patriotice din comitat, a fost... „pensionat” săptămâna trecută, după-ce mai întâi a abzis de membru al academei maghiare, al *Societății* archeologice, de directorat și

de toți titlul s'ei de onoare. Căci învățatul ungar a avut în administrare sume mari de bani de-și muzeului archeologic. De cari n'a mai putut d-o sama bine, ci-că de vr'o suta de mii coroane! Comisarul guvernului venind și făcând cercetare, a aflat ce-a aflat, așa, că dl *Teghás* a ieșit din treabă cu perderea tuturor titlilor s'ei de onoare, dar totuși cu — pensie! Când să i-se ceară răspunderea materială, au aflat că dl *Teghás* e om s'rac, n'are nimic, numai doamna are peste 80.000 depuse la bancă pe numele său, dar doamna zice, că banii aceia dumnezeii i-i câștigat și ea nu dă nimic pentru alții!

Bravă doamnă!

Stipendiile „Ardeleni”. În ședința dela 24 Sept. a Direcțiunii „*Ardeleni*” s'au votat câte 200 cor. tinerilor *Adam Truca* din *Geoagiu-de-Jos* și *Ioan Luga* din *Breteu-Murșana* pentru a merge la școala de grădinar din *Turda*.

Stipendiul de 200 cor. pentru absolvirea cursului de mașinist, s'a dat tinerului *Alexandru Gruia* din *Dobra*.

La stipendiul pentru școala de vințeler nu a fost nici un reflectant!

Se face din nou apel, ca să se însinue cine dorește, la stipendiul pentru vințeler.

Friptură de „berbece” și de „epure”. De câțva timp se plâneau mulți la poliția din *Budapesta*, că au pierdut câni scumpi și bine nutriți. Poliția a pornit cercetare și a aflat un abator în toată regula, unde se tăiau câni și mâțe și carnea lor se vindea la oameni s'raci și birturi mai mici sub numirea de carne de berbece și de epure. Abatorul se afla la locuința zilerului *Iosif Medek*. Pe acesta l'a prins *Mercur* poliția chiar când tragea pelea unui cățeluș scump și gras. La foc în frigare era o bucată mare de carne de mătă. *Medek* a scăpat cu fuga. Amanta lui a spus poliției, că *Medek* a ucis până acum vr'o 60 câni și 30 mâțe. Carnea o ducea friptă gata din casă în coșă la oamenii s'raci și o vindea, și anume carnea de câne sub numele de friptură de berbece, ear cea de pisică sub numele de friptură de epure, câștigând astfel mulți bani.

Necrolog. *Petru Șerban* proprietariu mare în *Sântohalma*, membru virilist al comitatului *Hunedoara* etc. etc. după un morb greu, la *Sâmbătă* orele 4 dimineața, în etate de 39 ani, și al 17-lea al fericitei căsătorii, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului.

Remășițele pământești ale iubitului defunct, după celebrarea ritualelor bisericesti *Duminică* în 27 Septembrie n. a. c. la orele 3 postm. s'au așezat spre repaus etern, în cimitierul gr-or. din *Sântohalma*. *Sântohalma* în 26. Septembrie n. 1903. *Aneta Șerban* soție *Aurelia Șerban* fiica *Leonida Șerban* cumnată. *Tovie Popa* paroch, *Rosa Popa* soćrit.

Fieți țerina ușoară, și memoria binecuvântată!

Din sezonul de școală ni-au mai rămas o mulțime de ghiozdane, cart — din cauza că avem lipsă de magazie — le vindem cu prețuri foarte scăzute. În aceste sunt ghiozdane de piele, catifca, inușama și teracota. Ghiozdanele se vind, una câte una, în sala mare a marelui magazin *Porter Vilmos*, *Arad*, piața *Libertății*.

Cum e un magazin de ghetete. Poate nu este marfă pe lume, care să receară din partea comerciantului atâta atenție și progres, ca ghetetele. Susținerea unui magazin de ghetete moderne și corăspunzătoare tuturor recerintelor e o muncă, de care numai aceia sunt în stare să-și dea seamă, cari au aruncat vr'o privire asupra organizației unei astfel de prăvălii. Ne simțim datorți a distinge cu acest prilej despărțământul pentru ghetete al magazinului d-lui *Porter*,

care de ani de zile sa nizaiește a fi cel dintâi, cel mai modern. Atragem asupra lui atenția tuturor tocmai acum, când au sosit o mulțime de ghetete moderne etalate în esplendidele vitrine ale marelui magazin din piața *Libertății*. Eftinătatea lor e destul de bine cunoscută.

Cea mai nesticăcioasă cremă pentru înfrumșetarea tenului e crema de flori de liliac. un borcan costă 1 cor.

Putră de flori de liliac 1 cutie 1 cor.

Săpun de flori de liliac bucata 70 fil.

Pasta luno 2 cor.

Putră luno 2 cor.

— Mijloc sigur contra durerilor de stomac, a sgărciturilor și a catarurilor de stomac, contra boalelor învechite de stomac și contra lipsei poștei de mâncare, pe urmă un mijloc sigur purgativ fără dureri: e ceaiul întăritor de stomac al farmacistului *Kossuth*. O cutie de probă 1 cor. 20 fil.; o cutie de probă 2 cor.

— Contra guturaiului, tusei, răgușelei, *Hegmel* și a afecțiunilor laringilor are un efect miraculos pastilele de pept *Senega*. Se pot găsi în farmacia „*Verg-Maria*” alui *Kossuth*, în *Arad*, Piața *Boross-Beni* 150 (casa *Dengl*).

Bibliografie.

A apărut:

L A R O W A

NEAPOLI. POMPEI — CAP. I. — FLORENȚA. — VENETIA. — LIDO — LONDRA. — PARIS — SCHIȚE ȘI IMPRESII

DE

RUSSU ȘIRIANU.

Se află d vânzare la Administrația „*Tribuna Poporului*”, *Arad* Volumul de 268 pagini, costă 2 cor., plus 10 fil. porto postal.

A apărut:

Biblioteca „*Tribuna Poporului*”.

N-rul 1.

NUVELE

DE

Emile Zola.

Trei nurele d'o rară frumșețe.

Prețul 40 bani + 6 fil. porto.

De vânzare la adm. foit noastre.

A apărut:

Povestiri și Schițe

de

S. Socu.

Prețul 1 coroană + 6 fil. porto.

De vânzare la administrația foit noastre.

Red. respons. *Ioan Russu Șirianu*. Editor *Aurel Popovici-Barcianu*.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Cele mai moderne

paltoane de copii și dame, mai eftin se pot procura la firma

SCHWARZBERGER MANO

(Vörösmarthy u. 3.)

cunoscută ca o firmă solidă. În magazinul acestei firme, care aproape exclusiv ține numai pachete de dame, au sosit deja, în mare asortiment, noutăți în articoli —

de toamnă și iarnă.

Merită spriginul tuturor noua firmă, care și-a pus de țintă a satisface tuturor pretențiilor marelui public.

Prea Stimate Dame!

Toate damele care până acum își comandau corsetele din Viena sau Budapesta, au fost expuse la multe neplăceri. Ca să o evitați pe viitor, veniți la mine și comandați un corset de probă și vă veți convinge că corsetele la mine se croiesc tocmai ca în Viena sau Budapesta. Totodată corsetele vă vor costa cu câte-va coroane mai puțin. 1057 6-30

Recomand mai ales damelor mai tari corsetele de croitură dreaptă

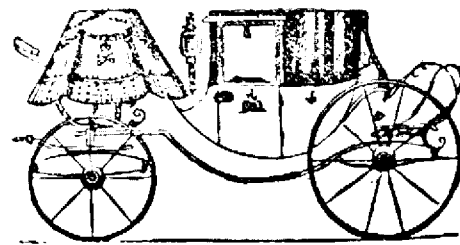
in preț de 6 fl. și mai sus Fac și corsete cu spirale de oțel dela 3 fl. în sus, corsete mici moderne dela 5 cor. în sus, corsete pentru îndreptarea staturii dela 3 fl. în sus. — Comandele din provincie se execută prompt. Se primesc și reparaturi și curățiri. Rog pentru sprijinul m. st. dame.

Cu deosebită stimă

PILCZ IRMA, croitoare de corseturi, ARAD, strada Deak Ferencz 30 (casa Bonts).



Telefon în provincie și în oraș 467.



KARDOS GYULA,
fabricant de trăsurî.

Timișoara-Fabric, str. Király nr. 14

Recomandă în atențiunea on. public atelierul său din casa particulară, unde se fabrică tot felul de trăsurî cu coș și fără coș;

1041 14-25

Calese și trăsurî comune.

Prețuri moderate și lucru solid, frumos și elegant.

Se primesc reparaturi și transformarea trăsurilor vechi, tot asemenea fabricarea drierilor sau repararea lor.

— Se primesc lucrări de faur, butnar, auriri și șea. —

Mare depozit în trăsurî (calese) noi și folosite!



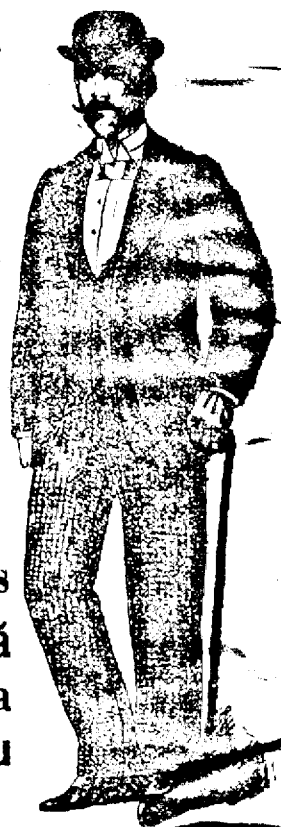
Înainte de a vă cumpăra hainele de lipsă

Mergeți de vedeți!!

Bazarul de haine pentru bărbați, băieți și copii alui

Frank Leo,
ARAD,

Andrássy-tér n-rul 9 (vis-à-vis cu noua biserică minorităților) unde, pe lângă prețuri avantajoase, sunt îngrămădite pe sama publicului haine impozant de multe. Îmi iau voia o înșira următoarele:



Haine de toamnă p. băieți: de 12-17 ani.

Haine de șeviot, bun	10 cor.
Haine de școală, foarte tari	11-14 "
Haine de camgarn fin, deosebite culori	15-18 "
Haine moderne, execuție frumoasă, dela și mai sus.	20 "

Haine de toamnă p. copii: de 3-12 ani.

Haine cu 2 șire de nasturi	5-6 cor.
Haine Loden bun	7-8 "
Haine Loden veritabil de Zsolna	10-11 "
Haine de camgarn fin, specialitate, croitură modernă	12-14 "

Haine de toamnă p. bărbați.

Haine de șeviot	16 cor.
Haine mai fine șeviot	18-20 "
Haine de camgarn, cal. mijlocie	22-26 "
Haine din Loden veritabil de Zsolna	28-30 "
Haine de tot fine din camgarn modern	32-35 "
Specialități din cel mai fin camgarn frances.	40-48 "

Paltoane p. bărbați.

Din șeviot sur-închis, buzunare moderne 20 cor.
Din camgarn f. fin 25-36 "
Din șeviot double (d. toamnă) 25-44 "
Specialități: șeviot și camgarn, calitate I. 44-50 și mai scump.



1066 4-10

Principii solide!

Clase după măsurile deosebite!

Serviciu prompt!

Din lipsă de spaț

cu prilejul

facerii inventarului

am ales o mare mulțime de

sticlării, porcelanuri

1069 2-10

și

lămpi

unele eșite din modă, dar de tot bune

cari se pot căpăta în

cortul special

ridicat în curtea

(casei Gebhart)

piata Andrássy 16,

începând de azi, câte-va zile pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Se vor vinde: servisuri (porcelan) de cîai, cafea, moca. masă pentru 6 și 12 persoane. Farfurii, carafe, blide și alte vase. Servisuri de sticlă, pahare, ulcioare etc. Oglinzi, lavabouri. Lămpi de perete, masă și mână. Și alte nenumărate obiecte.

In atenția tuturor familiilor.

